

3.....	מבוא
4.....	פרק א
4.....	1. חטיפת ילדים – קווים לדמותה.....
6.....	2. "האמנה בדבר ההיבטים האזרחיים של חטיפה בינלאומית של ילדים – אמנת האג".....
7.....	3. פיצויים בגין חטיפת ילד.....
8.....	<b>3.1 המודל הפלילי</b> .....
10.....	<b>3.2 המודל על פי סעיף 26(4) לאמנת האג</b> .....
12.....	<b>3.3 המודל הנזיקי</b> .....
16.....	<b>3.4 המודל החוזי</b> .....
18.....	4. הלכת אלסוחה.....
20.....	פרק 2
20.....	1. הגדרת המונח "נזק" על דיני הנזיקין.....
20.....	<b>1.1.1 נזק ממוני טהור</b> .....
22.....	<b>1.1.2 נזק שאינו ממוני טהור</b> .....
24.....	3. סיכום ומסקנות.....
28.....	4. ביבליוגרפיה.....

עבודת מחקר זו עוסקת בשילוב שבין דיני הנזיקין ודיני המשפחה שמתנגשים במקרים של חטיפת ילדים על ידי אחד מהוריהם. הנושא המרכזי של עבודת מחקר זו הוא אופן ומידת הפיצויים שרשאי ההורה שנותר מאחור לתבוע מן ההורה החוטף. במסגרת עבודת מחקר זו נבחן היכן מתנהלים ההליכים השונים, נבחן את ארבעת מודלי הפיצוי השונים הקיימים במקרים של חטיפת ילדים, נבחן אילו ראשי נזק ניתן לתבוע במסגרת הליכים ואת פסיקת בתי המשפט בישראל בנושא.

במסגרת הפרק הראשון לעבודת מחקר זו נדון במספר נושאים הנובעים לבחירה להגיש תביעה נזיקית בגין חטיפת ילד על ידי הורה. נדון במשמעות של בחינת הקשר בתוך המשפחה, איך היו היחסים בין ההורים? האם יש משמעות להורה חוטף כאשר בבית הייתה אווירת מתח ואף התעללות. נדון באינטרס רווחת הילד ועוד. בנוסף, במסגרת פרק זה נבחן מהי אמנת האג להשבת ילדים חטופים בידי הוריהם, מהם ארבעת המודלים הקיימים כיום שנועדו לפצות את ההורה שהושאר מאחור על הנזקים שנגרמו לו בעקבות מעשה החטיפה וכיצד מתקשרת 'הלכת אלסוחה' לבליל הדיוני שנוצר.

במסגרת הפרק השני לעבודת מחקר זו אנתח את שני ראשי הנזק העיקריים בדיני הנזיקין: נזק ממוני טהור ונזק שאינו ממוני טהור והכל בהקשר של תביעות פיצויים בגין חטיפות ילדים. במסגרת הפרק אבחן ואנתח את פסיקות בתי המשפט בישראל בכל הנוגע לקביעת סכומי הפיצויים בעבור כל אחד מראשי הנזק השונים, מהו רף ההוכחה הנדרש לצורך הגשמת תביעת הפיצויים ואילו הוצאות ניתן לכלול במסגרת תביעות הנזיקין השונות.

במסגרת הפרק השלישי הוא פרק הסיכום והמסקנות ננתח את כל המידע שהובא בסקירה רחבה בעבודת מחקר זו ונציע מעין מודל משופר עליו נמליץ לצורך שיפור השירות וחזוקם של ההורים שנשארו מאחור תוך יצירת התרעה וענישה עבור הורים חוטפים, קיימים ופוטנציאליים כאחד.

**1. חטיפת ילדים – קווים לדמותה**

חטיפת ילדים היא מעשה קיצוני שנובע לרוב מקריסת מערכת היחסים שבין שני ההורים. יודגש כי לא מדובר בחטיפת הילד לצורכי כופר אלא חטיפתו על-ידי אחד מהוריו. לקיחת ילד על ידי אדם זר נקראת kidnapping ואילו לקיחת ילד על ידי הורה נקראת Abduction. הגדרה זו מכילה כל מעשה של לקיחה, השתהה, הסתרה או אי החזרה של ילד על ידי הורה תוך הפרת זכויות המשמורת של ההורה האחר. אין עוררין כי לחטיפה השפעה מרחיקת לכת על התפתחות הילד, פסיכולוגית ורגשית כאחד. החטיפה לרוב גם מתבצעת בזמן שההורים נמצאים במשבר נישואין חריף או לאחר היפרדות/גירושין ובעיקר בעת מאבק על משמורת.<sup>1</sup>

מעשה החטיפה על ידי האחד ההורים הוא מעשה שבו מחליט ההורה החוטף למנוע מההורה השני כל קשר עם ילדו ומנוע גם מהילד עצמו את הקשר עם הורהו השני ועם סביבת החיים שאליה התרגל: משפחה, חברים, בית הספר, אזור מגורים וכיוצא בזה.

ניתן להצביע על מספר סיבות מדוע תופעת החטיפות התגברה בחלוף העשורים האחרונים: עלייה חדה בשיעורי הגירושין בישראל ובעולם; תמורות ושינויים משמעותיים שחלו בהסכמי משמורת הילדים לנוכח השינוי בתפקוד האבות והאימהות (הכוונה היא שבניגוד לעבר, נשים שואפות יותר לבנות קריירה מאשר לנהל את חיי המשפחה ומשק הבית); עלייה במספר האבות אשר דורשים לקבל משמורת שווה לזו של האם; הקלות היחסית שבה ניתן להתנייד ממדינה למדינה וסכסוכים שנובעים מרצונו של ההורה המשמורן להגר למדינה זרה בעוד ההורה השני מתנגד לכך בחריפות.

ישנן מספר הערכות בנוגע למניעיו של הורה לחטוף את ילדו:<sup>2</sup>

- הרגשת תסכול עמוקה לנוכח הסדר המשמורת שנקבע על-ידי בית המשפט: מניע זה נחשב לאחד המניעים העיקריים. לרוב מדובר באבות שחשים כי החלטות בית המשפט בנוגע למשמורת, ביקורים ומזונות אינן הוגנות ומוטות מראש לטובת האימהות. כאשר חוסר האיזון גדול יותר, כך גוברים הסיכויים לכך שההורה המופסד יידחק לפינה עד אשר הוא יאלץ לבצע מעשה קיצוני ונואש כגון חטיפה.
- חשש מפני אובדן החזקה על הילדים לפני מתן פסק דין בבית המשפט.
- ישנם מצבים שבהם מוגשות תביעות משמורת בשתי מדינות שונות שנתנו פסקי דין מנוגדים וההורה חוטף את ילדו למדינה שבה ניתן פסק הדין המעניק לו את המשמורת.
- מניעת זכויות ביקור מן ההורה האחר.
- ההורה החוטף אינו מרוצה מהאופן שבו נוהג ההורה המשמורן בכל הנוגע לחינוכו ומאמין כי זה מזניח את ילדו או מתעלל בו פיזית או נפשית. ישנם מקרי חטיפות שנבעו מרצון של הורה להרחיק את ילדו מהורה אשר צורך אלכוהול או סמים באופן תדיר.

<sup>1</sup> שמואל מורן, "הגירת קטינים מישראל- קונפליקט בין הורים גיבוש קריטריונים משפטיים" רפואה ומשפט, גיליון מס' 22 (2000)

<sup>2</sup> שמואל מורן, אלון עמירן, הדרה בר, הגירה וחטיפות ילדים (תשס"ג) 337-339